

Skærtorsdag d. 13. april 2017

Salmer

178 Han står på randen af sin grav

455 Mindes vi en fuldtro ven

458 Zion, pris din saliggører

460 Jesus, din søde forening at smage

192,7 Du, som har dig selv mig givet

671 O, du min Immanuel

Prædikentekst: Matthæusevangeliet 26,17-30

Den første dag under de usyrede brøds fest kom disciplene hen til Jesus og spurgte: »Hvor vil du have, at vi skal forberede påskemåltidet til dig?« Han svarede: »Gå ind i byen til den og den, og sig til ham: Mesteren siger: Min time er nær; hos dig vil jeg holde påskemåltidet sammen med mine disciple.« Og disciplene gjorde, som Jesus havde pålagt dem, og forberedte påskemåltidet. Da det blev aften, satte han sig til bords med de tolv. Og mens de spiste, sagde han: »Sandelig siger jeg jer: En af jer vil forråde mig.« De blev meget bedrøvede og begyndte én efter én at spørge ham: »Det er vel ikke mig, Herre?« Han svarede dem: »Det er ham, som med hånden dyppede i fadet sammen med mig, der vil forråde mig. Menneskesønnen går bort, som der står skrevet om ham, men ve det menneske, som Menneskesønnen forrådes af. Det var bedre for det menneske, om det aldrig var født.« Judas, som forrådt ham, spurgte: »Det er vel ikke mig, Rabbi?« Han svarede ham: »Du sagde det selv.« Mens de spiste, tog Jesus et brød, velsignede og brød det, gav sine disciple det og sagde: »Tag det og spis det; dette er mit legeme.« Og han tog et bæger, takkede, gav dem det og sagde: »Drik alle heraf; dette er mit blod, pagtens blod, som udgydes for mange til syndernes forladelse. Jeg siger jer: Fra nu af skal jeg ikke drikke af vintræets frugt, før den dag jeg drikker den som ny vin sammen med jer i min faders rige.« Og da de havde sunget lovsangen, gik de ud til Oliebjerget.

Palmesøndag var en planlagt handling fra Jesu side. Han havde planlagt at ride ind på et æsel, så de kunne forstå, at han var en konge, nemlig en sagtmelig konge. En konge i fred, i skjulthed, i afmagt, men også i tydelighed og sandhed.

Nu planlægger Jesus igen. Ikke sin kongelige entré i en by, men påskemåltidet, det måltid, som var grunden til deres tur til byen, så vidt disciplene vidste.

Det skulle blive hans sidste måltid. Han ved det selv, men disciplene ved det ikke. De har formodentligt tænkt, at det var et påskemåltid som de andre, de har fejret med ham. Måske har de kunnet fornemme, at der har været noget særligt på færde de sidste dage. Jesu indtog i Jerusalem på æslet om søndagen og hans lidt voldsomme rensning af templet senere samme dag. Hans ivrige diskussioner på tempelpladsen med ypperstepræsterne og de skriftkloge og hans mange lignelser, som kunne virke lidt dystre og ildevarslende. Og nu påskemåltidet. Stemningen har været intens. Men alligevel har disciplene ikke anet, hvad som var på vej. Kun, at påsken var nær, og at de hellere må i gang med at sørge for det.

Jesus instruerer dem. De skal gå hen til et helt bestemt person. Teksten siger ”den og den”. En bestemt person, som forfatteren til Matthæusevangeliet ikke har kendt eller har valgt ikke at fortælle nærmere om. Men dog en bestemt person. Jesus har et helt bestemt sted i tankerne til sit sidste måltid. Det måltid, hvor han ville blive forrådt.

Jeg kan ikke mindes, at jeg nogensinde er blevet virkelig forrådt. Jo, jeg kan da mindes en gang, hvor en af mine venner stjal en af mine sjove bemærkninger, fortalte den til andre og selv høstede bifaldet for den. Det var da træls. Men man kan vist ikke kalde det et rigtigt forræderi.

Jeg forestiller mig, at når man virkelig bliver forrådt, så bliver man fyldt af vrede og hævntanker. Man får lyst til at besvare tillidsbruddet med en tilsvarende ond handling. Tillid, der brydes - det er noget af det værste, vi kan udsættes for, og det vækker stærke følelser i os. Vi går automatisk ud fra, at vi kan stole på hinanden. Ellers kunne vores samfund ikke fungere. Vi stoler på, at når vi låner en bog ud, får vi den igen. Vi stoler på, at vores medbilister holder tilbage for rødt i krydset, så vi kan køre sikkert over for grønt. Vi stoler på, at vores familie og venner ikke bagtaler os.

Med alligevel er historien fyldt af store forræderier. Julius Cæsar, som blev myrdet af sin søn Brutus. Jesus, som blev forrådt af Judas.

Indstiftelsesordene i nadveren indleder vi altid med ordene: Vor Herre Jesus Kristus tog i den nat, da han blev forrådt...

Lige præcis i den nat, da Jesus blev forrådt, indstiftede han nadveren. Hvis det var mig, som skulle indstifte og etablere et kærligheds- og fællesskabsmåltid og en praksis, som folk skulle gentage de næste årtusinder, så tror jeg, at jeg ville have valgt en dag, hvor jeg havde overskud. Jeg ville have øvet mig godt. Jeg ville sørge for, at jeg havde sovet godt, ikke havde for meget stress på eller for mange mærkelige tanker. Jeg ville gøre alt for, at jeg fik nok ro og fokus til at kunne gøre det rigtigt.

Jeg ville i hvert fald ikke vælge en nat, hvor jeg vidste, at jeg ville blive forrådt. Tankerne om det kommende forræderi ville give mig lyst til at alt andet end kærlighed og fællesskab.

Men det var netop det, Jesus gjorde. Indstiftede nadveren i den nat, da han blev forrådt.

Jesus tager selv emnet op under måltidet. Han begynder at antyde, at en ved bordet skal vise sig at være en forræder. Disciplene må straks have begyndt at mistænke hinanden; de går i hvert fald hurtigt i gang med at forsøge at rense deres navne. ”Herre, det er vel ikke mig?”

Også Judas, forræderen, spørger om det samme. Jesus svarer ham: ”Du sagde det selv.” Vi må formode, at det er en privat samtale mellem Judas og Jesus, som de andre disciple ikke hører. Ellers ville de nok have grebet ind, overfaldet den kommende forræder eller på anden måde sørget for, at han ikke kunne komme til at udføre sin onde plan.

Jesus har talt med den, som skal forråde ham. Han har modstået fristelsen til højt at fortælle de andre disciple, hvem forræderen er, så de kunne gribe ind og afværge forræderiet. Han har modstået fristelsen til at tale onde vrede ord til Judas.

Det må have været stærke følelsesfulde øjeblikke for ham. Omgivet af sine venner til sit sidste måltid med dem. Fyldt af kærlighed til dem. Siddende tæt på den person, som skulle sørge for, at han blev overleveret til de jødiske ledere, så de kunne gennemføre deres planer om at rydde ham af vejen.

Mon man har kunnet mærke noget på Jesus? Mon han er blevet lidt fjern i blikket? Optaget af tanker om det kommende? Eller stille sendende bønner op til sin himmelske far om at give ham styrke?

Og nu, nu midt i den spændte situation, tager Jesus brødet, velsigner det, deler det ud, siger: ”Tag det og spis det; dette er mit legeme.” Han tager en skål vin, takker Gud, giver det til dem, og siger ”Drik alle heraf; dette er mit blod, pagtens blod, som udgydes for mange til syndernes forladelse.”

Disciplene var velkendte med det jødiske påskemåltid. Men hvad er nu det for en snak om, at brødet og vinen er Jesu legeme og blod? Vores ører har måske vænnet sig til det, men hvis vi hørte det for første gang, som når et barn er til nadver og spørger sin mor efter præstens uddeling ”er det rigtig blod?”, så ville vi måske høre de kannibalistiske toner, som er i det. I en jødes ører lyder det endnu mere sært og forkasteligt. Der var forbud mod at spise blod. Ikke blot menneskeblod, men også dyreblod. Det er okay at smøre dyreblod på dørstolper, som jøderne gjorde i Egypten. Men drikke det? Nej. Forbavselsen og vantroen må have fyldt dem. Hvad laver han?

Men vi hører ikke, at de brokker sig eller indvender noget. De lytter. De tager imod. De spiser og drikker vinen og brødet, de indtager Jesu ord og husker dem.

Det er da også indholdsmættede ord, Jesus kommer med. ”Dette er mit blod, pagtens blod, som udgydes for mange til syndernes forladelse.”

Mit blod, pagtens blod: henviser til 2. Mosebog 24,8 og pagtslutningen på Sinaj, som Gud slutter med det jødiske folk. Moses har fortalt om alle Guds regler og love til jøderne, og så tager Moses blodet fra nogle ofrede tyre og stænker det på folket, hvorefter han siger: ”Dette er pagtens blod, den pagt, Herren har sluttet med jer på grundlag af alle disse ord.”

Også Jeremias Bog 31,31-34 om den nye pagt, som Gud vil slutte med sit folk, spiller med i Jesu ord. Jeremias siger. ”Jeg lægger min lov i deres indre og skriver den i deres hjerte”

Jesus stifter en ny pagt med sit blod, en indre pagt.

Ordene ”Udgydes for mange:” er en henvisning til Esajas Bog 53,11-12, en profeti om Herrens lidende tjener: ”Min tjener bringer retfærdighed til mange, og han bærer på deres synder.”

Jesu mission var netop at bringe retfærdighed til mange og bære på deres synder, så Gud vil tilgive sit folk det skyld og ikke længere huske på deres synder, men i stedet stifte en indre pagt med dem. En ny pagt, noget helt nyt skal begynde.

I den nat, da han blev forrådt, indstiftede Jesus kærlighedens fællesmåltid.

I den nat, da han blev forrådt, indstiftede Jesus et nyt pagtsfællesskab.

I den nat, da han blev forrådt, indstiftede Jesus nadveren, hvor han forener sig med os.

Det vidner om en bemærkelsesværdig kærlighed. En kærlighed, som er stærk nok til at tænke på andre midt i sit eget dybeste mørke. En kærlighed, som er så stærk, at den skaffer tilgivelse ved selv at blive udsat for en utilgivelig handling, forræderi. En kærlighed, som stifter et måltid, som fremover skal føre andre mennesker tættere på Gud og på hinanden, selvom den selv om kort tid skulle blive revet fra hinanden, splittet til døden på et kors.

En kærlighed, som kommer fra Gud, ja, er Gud selv. Jesus Kristus, Guds konkrete kærlighed på jord.

Hans sidste måltid er nu ovre, og han går ud i natten. Den nat, hvor han blev forrådt. Den nat, hvor han kommer til at stå på randen af sin grav. Som vi sang det i første salme i gudstjenesten, vers 5.

Han står på randen af sin grav,
i nat de ham forråde;
men helligt, varigt pant han gav
os på sin store nåde;

den klare vin, det hvide brød,
det er hans blod, som for os flød,
det er hans legems samfund.

Jesus står på randen af sin grav, han henrettes i morgen. Men inden da nåede han at give os et varigt pant, en holdbar garanti på sin store nåde, nemlig kærlighedens måltid. Den nye pagt ved hans blod, hvor vi mennesker erfarer fællesskabet med hinanden, men fremfor alt fællesskabet med Gud. Måltidet, hvor vi forenes med Kristus, fordi han skænker os sig selv, sit eget kød og blod. Han forrådes og føres mod sin død. Vi elskes og forenes med ham.